

Jarl Corduas grundlovstale

Taler
Jarl Cordua
Debattør

Dato
5. juni 2026

Sted
Skibelund Krat

1 Allerførst: Tak for velkomsten!

Kære tilhørere!

5 Fra 1865 har der været afholdt grundlovsmøde her i Skibelund Krat. Selv om at der også var en pause i nogle år, så hører dette grundlovsmøde igen til blandt de mest traditionsrige møder i landet. Selvsagt er det derfor en særlig stor ære at være inviteret til at tale her på denne historiske talerstol, hvor jeg nu indskriver mig i rækken af talere.

10

I dag den 5. juni fejrer vi ikrafttrædelsen af Danmarks første frie forfatning, nemlig juni-grundloven fra 1849. Denne grundlov blev på denne dag for 177 år siden vedtaget af den grundlovgivende rigsforsamling og underskrevet af kongen, kong Frederik den VII. Grundloven har siden sikret et folkestyre for

15 vores land.

15

På grundloven har vi bygget et frit land for borgerne, og bortset fra et enkelt tilbageskridt i 1866 og fem onde år i begyndelsen af 1940erne, har vi ikke blot sikret og forsvaret, men også udbygget vores demokrati, så det ikke længere kun

20 omfatter nogle få formuende mænd, men alle og enhver med dansk indfødsret, der er fyldt 18 år. Vi har formet et land, der er præget af en sjældent set lighed, herunder ikke mindst lighed for loven.

20

Og Grundloven ja den virker, selv når politik er gået i stå. Ingen nye skatter må

25 udskrives og ingen nye love må vedtages, uden at folketinget har besluttet det. Det følger direkte af grundloven. For nogle har to måneder uden nye love sikkert været tiltrængt, mens andre har følt en usikkerhed ved, at lovmaskinen pludselig står stille.

30

Torsdag i denne uge fik vi så en ny regering, og selvom vi nok ikke alle her, har stemt for den, så tror jeg de fleste alligevel er tilfredse med, at vi efter en lang
35 pause, på ny ser det danske demokrati i funktion. Vist bliver danskere aldrig enige om det hele, men vi river ikke hovederne af hinanden. Vi accepterer flertallets afgørelser. Det er sådan set det, som demokratiet går ud på, og det har tjent os godt i så mange år, at vi er enige om at bevare det, fejre det og ikke mindst kæmpe for det. Og kæmpe har vi måttet gøre nogle gange.

40

For vi begyndte med 1865 – året for det første møde i Skibelund Krat. Det var året efter den for vores land så skæbnesvangre krig i 1864, i øvrigt udløst af danske politikeres grundlovsændring i november 1863, der ville indlemme hertugdømmet Slesvig i Danmark. Det initiativ reagerede de prøjsiske og
45 østrigske magter voldsomt på. For det udløste i februar 1864 en angrebskrig, et stort nederlag og en forfærdelig ulykke for resten af Danmark. Landet henlå nu fattigt og amputeret efter afståelsen af hertugdømmerne. I Rest-danmark måtte man nu begynde forfra. Det gjorde man blandt andet med endnu en grundlovsændring i 1866, der indskrænkede det gryende demokrati på en måde,
50 der betød, at landet de næste 30 år nærmest kun blev styret af landets mest formuende og kongetro mænd.

For min tipoldefar Kresten blev krigen en social katastrofe. Som 30-årig blev han krigsinvalid efter at blive såret under Dybbøl-slaget, og som enarmet
55 landarbejder hutlede han sig igennem resten af sit fattige liv. De tilbød ham ellers en lirekasse, så han kunne tigge penge på markederne, men han vil hellere hjem til sin egn på Vestkysten og klare sig selv. Kresten fik sig en familie, men til sidst, som gammel mand, blev livet og sikkert også smerterne for meget og han fandt selv en trist vej ud af lidelserne. Der var utvivlsomt mange andre som ham
60 også dengang. Karen Blixens far den daværende unge løjtnant Wilhelm Dinesen for eksempel, som forfatteren Tom Buk-Swienty levende har skrevet om i bøgerne om ”Kaptajn Dinesen”. En martret mand, der ramt på sjæl og ære aldrig fandt ro efter den tabte krig til den prøjsisk-østrigske overmagt. Sådanne mennesker møder vi også i dag i nutidens samfund. Folk, der kæmper med både
65 psykiske og fysiske skader i Danmarks nye krige. Vi kalder dem veteraner, og vi skylder dem respekt, og at hjælpe dem mere end vi gør i dag.

Først og fremmest blev nederlaget til den prøjsiske kansler Bismarcks tropper en

70 katastrofe for de danske syd for kongeåsgrænsen. For sønderjyderne mistede
deres frihed, og de måtte blandt andet drage hertil Skibelund Krat for at kunne
tale og ånde frit for at fastholde håbet om endnu engang at se Dannebrog vaje
over deres hjemstavn. Her kunne de bekræftes i deres danske sindelag, deres
danskhed om man vil, sammen med landsmænd nord for Kongeåen, der delte
75 deres håb om en genforening med Danmark. Den kom først efter 56 lange år,
hvor de danske sønderjyder måtte udstå at deres danske identitet og sprog blev
undertrykt af stadigt mere nidkære tyske myndigheder og siden måtte
gennemleve en frygtelig verdenskrig, hvor mange sønderjyske soldater enten
måtte risikere livet eller helsen for en sag, der aldrig var deres.

80

Men i tiden indtil 1920 fandt de dog dette fristed i Skibelund Krat. Det er værd
at mindes, selv her mere end et århundrede efter, at Sønderjylland kom hjem.

Det giver også anledning til at tale om bekymringen for vores egen tids
85 danskhed, selvom tiden og truslerne nu er en anden.

Flere danskere er, ligesom jeg selv, i stigende grad blevet optaget af danskhed.
Det gælder især dansk sprogs fremtid, men også kongerigets sikkerhed i en
stadigt mere turbulent verden, som ellers indtil for få år siden forekom relativ
90 tryk.

Hvad vil det egentlig sige at være dansk her i 2026? Nogle har for nyligt hævdet,
at det da er noget med at indbyggerne i Danmark skal have en dansk etnicitet. Er
man dansk, hvis man har arvet gener fra sine forfædre, der fra den kaukasiske
95 slette kom hertil i bronzealderen, og derfor kan tåle mælk, som en debattør
hævdede? De fleste mener nok, at det er noget værre vrøvl. Ikke desto mindre
hørte man argumentet i debatten.

Gamle N.F.S. Grundtvig, præst, salmedigter og højskole-inspirator og medlem
100 af den grundlovgivende forsamling, hvor han i øvrigt stemte nej til Grundloven,
mente nok, at det at være dansk hang sammen med, om man talte dansk ej.

I sangen "Folkeligt skal alt nu være" fra det danske revolutionsår 1848 skrev han:

105 Til ét folk de alle høre,
som sig regne selv dertil,
har for modersmålet øre,

har for fædrelandet ild

110

Det er nok de mest citerede strofer i den standene danskhedsdebat, hvor nogle politikere mener, at man ikke kan stille større krav til folks danskhed, end dem, der er ved at få et dansk pas. Det er jo også rigtigt nok, at de fleste af os danskere aldrig har været til eksamen i danskhed, før vi fik et pas. Vi fik blot taget et pasbillede, udfyldte papirerne og betalte gebyret. For vi var danske ved fødsel. Men er vi dermed automatisk besjælet af danskhed? Næppe. Mange af os kender bare ikke til andet, fordi vi netop er vokset op i Danmark med det danske sprog, dansk mentalitet og danske normer, der jo hele tiden er under forandring. Men hvad er danskhed nu om stunder?

120

Vi ved at mange andre indbyggere i Danmark, der er født her i landet, også gerne vil være danskere, men de lever ikke altid op til de kriterier eller krav, som politikerne stiller. Og kravene bliver stadigt flere og skærpede. Nogle borgerlige partier ønsker at kontrollere ansøgenes såkaldte sindelag, før de får dansk indfødsret. Det er faktisk ikke en ny tanke. For det er Grundloven, der siger, at det kun er politikerne, et flertal i folketinget, der kan tildele dansk indfødsret. Sådan er det, uanset om nogle mener, at det er uretfærdigt eller ej. Hvilket sindelag skal man så have for at kunne blive dansk?

130 Skal ansøgeren bekende sig til demokratiet? Skal vedkommende gå ind for ligestilling og acceptere seksuelle minoriteter? Skal en kommende dansker acceptere, at grundloven står over hellige bøgers befalinger? Er det egentlig dansk, at kræve alt dette af statsborger-ansøgerne, fordi politikerne kærer sig om fædrelandets fremtid? Eller er det omvendt udansk at stille disse krav til ansøgere, som ellers opfylder de øvrige formelle krav om sprog og kendskab til det samfund, de lever i?

Der findes i øvrigt mennesker, der har som livsform at udleve og kæmpe for danskheden, og pudsigt nok er disse mennesker ofte slet ikke danske statsborgere. Jeg taler om de dansksindede sydslesvigere, der bor og lever et dansk liv i deres hjemstavn, som vi alle ved ligger i et andet land, nemlig i Tyskland. I forrige weekend deltog jeg i De danske årsmøder i Sydslesvig og jeg tror aldrig, at jeg har set så mange dannebrogssflag, sunget så mange danske sange og spist så meget kage, som der. Der kan man virkelig tale om danskhed. I mange tilfælde har dansksindede sydslesvigere egentlig en tysk baggrund, men har med tiden valgt danskheden til. De taler også en dansk dialekt, sydslesvigsk,

145

der konstant giver mindelser om tysk udtale. For mig var det en rørende
oplevelse at fornemme, hvordan de danske sydslesvigere hver dag kæmper en
150 kamp for at tale og føle sig dansk i et samfund, der ellers er helt overvejende tysk.
De må jo synes, at det danske, som vi nok tager for givet, giver dem noget
særligt? At det for dem er værd at kæmpe for i dagligdagen, mens de samtidigt er
loyale tyske statsborgere!

155 I Danmark har vi jo selv for længst bilagt stridighederne med tyskerne. De er nu
blandt vores bedste venner, og myndighederne i vores eget land respekterer
selvfølgelig det lille tyske mindretals ret til at tale og føle sig tyske. Problemet
med tysk i dag er et helt andet: At alt for få danskere efterhånden taler det tyske
sprog!

160

Hvis danskheden i dag er truet af noget, så er det fra en helt anden kant.

Danskhed, forstået som vores umiddelbare frihed, er indlysende nok noget man
kan forsvare inden for vores eget lands grænser mod ydre fjender. Men er vi
165 parate til det? Endda med våben i hånd?

Bavnene tændtes med Ruslands invasion den 24. februar 2022. Siden har vi
rustet os til krig. De unge – både mænd og kvinder – skal aftjene værnepligt.
Flere bliver nu indkaldt til militærtjeneste, og de skal være længere tid i trøjen
170 end før.

Der er også bud efter os andre. For vi er efterhånden mange mere modne, der
har meldt os til militær tjeneste. Nogle indgår i reservestyrken, mens vi er andre,
der har meldt os til Hjemmeværnet. Det er i øvrigt blevet så populært, at de
175 modne mænd i Hjemmeværnet nu er blevet et kosteligt nummer i Cirkusrevyen
på Bakken, hvor skuespillerne Niels Olsen og Lars Mikkelsen smider uniformen
for til sidst at stå i meget lidt. Altså ligesom de legendariske mandestrippere i
Chippendales, hvis nogle kan huske dem!

180 Morsomt er det. At lave sjov med os selv og have let til smilet. Det er også
danskhed.

Men for alle os, der i disse år melder sig, er baggrunden dybt alvorlig. For der er
fortsat krig i Ukraine på 5. år. Et land, som vores gamle allierede USA har
185 forrådt og overladt helt til os i Europa at hjælpe.

I lang tid så det ret svært ud for vores ukrainske venner, men for tiden går det bedre på slagmarken for landets heroisk kæmpende væbnede styrker. Vi har
190 længe frygtet, at hvis Ukraine tabte krigen, måtte vi i Europa blive klar til at forsvare NATOs grænser med alt, hvad vi har. Og det har i alt for lang tid ikke været særligt meget. Danmark har stadig ikke en fuldt udrustet og kampklar hær.

Selv hvis Ukraine er ved at vinde, kan en desperat Putin forsøge at udfordre
195 NATO med et angreb på for eksempel Letland. Det har tvunget os europæere – og ikke mindst landene i Norden til at samarbejde om militær og sikkerhed som aldrig før, men desværre i stigende grad uden USA.

Og pludselig midt i det hele krævede USA's præsident Donald Trump at
200 overtage Grønland. Det er ikke morsomt. Det er ikke sådan, at demokratiske lande opfører sig overfor hinanden. Det er ikke sådan, at gamle allierede behandler hinanden!

Trump's ubehagelige trusler blev en brat opvågning for os alle sammen! Ikke
205 mindst for grønlænderne, der særligt i de første måneder af året ikke kendte dagen i morgen. Ville de pludselig blive besat af amerikanske tropper, som kom flyvende ind med helikopter? Hvem skulle i givet fald gøre modstand?

Heldigvis har Grønland mange venner. Ikke mindst det Danmark, som
210 grønlænderne ellers gerne skælder heftigt ud på. Men både de øvrige nordiske lande og ikke mindst EU, samlede sig bag Grønlands krav om selv at bestemme sin fremtid uden indblanding fra USA. Alle disse lande sendte soldater til Grønland. Vist var det oftest symbolske styrker, mens Danmark sendte regulære
215 kampsoldater derop med blodplasma og skarp ammunition, og siden er Forsvaret gået i gang med at uddanne flere grønlandske soldater, der hvis det bliver nødvendigt kan tage kampen op og forsvare deres eget land. Det viste sig i øvrigt hurtigt, at det faktisk ikke ville blive så nemt for USA at overtage Grønland ved en militær operation, som Trump måske havde forestillet sig.

220 Nuvel! Nu taler Nuuk, København og Washington om tingene, og det er altid godt. Faren er dog ikke helt drevet helt over endnu. Skulle det ulykkelige alligevel ske, kan en invasion af Grønland blive frygtelig blodig for alle parter. I øvrigt ville sådan et træk fra Trump lægge NATO øjeblikkeligt i graven. Det ville være en stor ulykke, og det er vanvittigt at tænke på, at man stadigvæk ikke

helt kan udelukke den udgang på krisen.

230 Tænk engang. I år er det 250 år siden at USA opstod som en fri og demokratisk
stat, og det er jo værd at festligholde. Men festlighederne den 4. juli i Rebild syd
for Aalborg, hvor danskere og amerikanere traditionen tro mødes, bliver i dette
særlige år, helt uden officiel amerikansk tilstedeværelse. Ambassadøren er
simpelthen ikke inviteret. Hvordan kan det være anderledes, når USA's
præsident og hans mange støtter blandt amerikanerne, kræver at annektere 98
235 procent af kongerigets areal? Ingen her havde næppe troet det for bare få år
siden.

Trump og de mange amerikanere, der to gange har valgt ham, har radikalt
ændret mit forhold til Amerika. For altid. Jeg har simpelthen tabt tilliden til
USA.

240 I hele mit voksne liv har jeg kun beundret og på mange måder elsket Amerika og
ganske meget amerikansk. Det gør jeg ikke mere! Pludselig ser man USAs
selvtilfredshed og arrogancen overfor mindre lande, der nu også står skarper
under Trump. Det land Danmark trofast fulgte i to krige, og hvor mange
245 danskere omkom eller blev sårede i tjenesten.

Måske var det godt at vi vågnede op efter tornerosesøvn? For har vi ikke været
forblændet af USA herhjemme i tre-fire generationer stopfodret som vi er med
amerikansk film, musik, tøj, IT-produkter, kreditkort, sociale medier, sodavand,
250 mad og anden kultur? Er vi i øvrigt for længst blevet amerikaniserede, os
danskere, uden at vi undervejs tænkte over det?

Mange af os og vores børn spilder timer af vores vågne stunder på amerikanske
sociale medier, mens vores egne traditionelle medier er også besat af alt, hvad der
255 sker i USA, mens de tit lukker øjnene for, hvad der sker i de europæiske lande.
Til trods for at de lande geografisk ligger langt tættere på og som vi deler et
politisk interessefællesskab gennem EU.

260 Måske hænger det sammen med, at vi også taler stadigt mere amerikansk. Og
vores børn gør det i endnu højere grad. Vi overtager med glæde amerikanske ord
og fortrænger danske ord, der betyder omtrent det samme. Det ligner et
langsomt selvvalgt sprogligt selvmord. I øvrigt sekunderet af politikere og
erhvervsliv, der i forening har lavet en sproglig motorvej for engelsk, som de

265 konstant udvider for at endnu mere i det danske samfund går over til engelsk,
mens dansk bare må klare sig selv.

Det er muligt at vi danskere vil kæmpe for Danmark og hele det danske rige, hvis
Trump skulle gøre forsøg på at overtage Grønland med magt. Men sprogligt har
270 vi for længst kapitulert til amerikanerne og hele deres kultur.

Hvis de unge og alle de andre i Danmark, der hævder at de simpelthen ikke kan
udtrykke dem selv, hvis ikke de konstant taler engelsk oveni det danske, så bliver
det vel lidt udvandet at hævde som Grundtvig, at man er dansk, hvis blot man
275 har modersmål for øre? Modersmålet er i givet fald noget, der i disse i stor hast
udvikler sig til et blandingsprog med amerikanske gloser oveni dansk. Det er
der også nogle, der mener, er ganske berigende og ligefrem fantastisk. Imens
stiller vi krav til indvandrere om at lære et korrekt dansk, hvis de skal gøre sig
håb om på et eller andet tidspunkt at få et dansk statsborgerskab. Altså mens vi
280 selv taler mere og mere engelsk og opgiver det danske, fordi de synes det lyder
gammeldags, og som man derfor ikke bør tage alvorligt. Lidt ligesom de
hensygnende danske dialekter.

Sønderjyderne kæmpede i mere end et halvt århundrede for at tale dansk. Vi
285 andre opgiver det i disse år helt frivilligt. Det finder jeg egentlig ret
tankevækkende.

Men hvad er danskhed? Er det bare en omgang nationalromantik? Det er jo en
idé, der kun er lidt mere end 200 år gammel. Det er dog svært at forestille sig en
290 national identitet helt uden nationalromantik. I øvrigt en tanke, der er
importeret fra Tyskland.

Der havde formentlig aldrig opstået en sønderjysk bevægelse i 1800-tallet uden
nationalromantikken. Hvad skulle den indeholde, hvis ikke den rummede en
295 kerne af et romantisk ideal om et Danmark, som var værd at stræbe efter?

Hvis ikke vi havde nationalromantik var der næppe nogen, der havde favnet en
national sag. Kæmpet for den. Var døde for den. Det virker i al fald sådan, når
man læser nogle af de mere nationalt sindede dødsdømte patrioters breve inden
300 de blev skudt af tyskerne under Anden Verdenskrig. De gav udtryk for, at de gik
afklarede i døden for frihed og et dansk fædreland.

Der findes dem, der fejrer alle bekymringer for engelsk-amerikansk fortrængning
305 af dansk sprog som ”nationalromantik”. Underforstået noget useriøst
sværmerisk pladder, som moderne mennesker ikke bør tage alvorligt.

Det synes jeg er forkert. Der havde næppe været noget Skibelund Krat uden
nationalromantik. Der havde nok været grundlovsmøder, men næppe her.

310

Nationalromantik skaber nationalt sammenhold, som vi i dag kalder for
sammenhængskraft!

Det er først og fremmest sproget, der binder os sammen som danskere, men hvis
315 flere og flere går over til at tale engelsk, som det allerede er sket til i dele af
erhvervslivet og i visse brancher, hvad så? Danmark er vel andet end blot et sted,
hvor man lægger sin virksomhed?

Politiske idealer som frihed og demokrati er, hvad der samler os på en dag som
320 grundlovsdag, men er det i øvrigt særlige danske værdier? Egentlig ikke. Det
bliver de først, når de bliver pakket ind i grundloven. For så får idealerne sin
danske egenart.

Hvad så med vores konge og det øvrige kongehus? Binder de os sammen? Det
325 vil mange hævde. De løber med folket i et populært motionsløb, der hedder
noget på engelsk ”Royal Run”. Så længe at de kongelige spiller deres rolle til de
flestes tilfredshed, er de bestemt også en del af sammenhængskraften i Danmark,
men vi kan se, hvordan det går med kongehuse i vores nabolande, når det kniber
med at leve op til rollen.

330

Kristendommen har i mere end 1000 år har været en grundpille i Danmark. Se
bare på det hvide kors i Dannebrog. Men er Danmark ikke reelt blevet
afkristnet? Færre bliver medlem af folkekirken. Religion spiller en meget lille
rolle i de fleste danskes hverdag, og vi har jo en stigende andel af danskere, der
335 slet ikke er kristne eller har kristen baggrund. Kan man så hævde, at
kristendommen binder os sammen? Det er blevet en del af den politiske
diskussion. For eksempel får den nye regering kritik for ikke at have skrevet i det
nye regeringsgrundlag, at Danmark er et kristent land.

Den fælles danske historie, som vi stadigvæk er i gang med at skrive, binder de
340 fleste af os sammen. Den nyeste historie med Grønland i fokus er alle

345 nuværende danskere nok fælles om, men den gamle historie, der rækker længere end 50 år tilbage? For måske en halv million danskere er det ikke deres historie, simpelthen fordi de har en baggrund fra andre steder i verden.

350 Men hvad er det ellers tilbage? Hvad er den kerne af danskhed, der kan favne et dansk folk, der ændrer sig fra at være nogenlunde ensartet til at blive stadigt meget mere forskelligt, fordi folk flytter hertil med en anden baggrund, kultur, sprog, moralske grænser og sædvaner? Det står ikke helt klart. Men mon ikke vi får travlt med at udvikle denne kerne af danskhed?

355 Og det danske folk kan også se anderledes ud alt afhængig af om man er på Nørrebro eller bor i en mindre by i Vestjylland. Det er ikke alle steder, at alle føler sig inkluderet, hvis nogle finder på at afsynge ”Den danske sang er en ung blond pige”. Nu har det vist heller aldrig været sådan, at alle piger er blonde, men det er først nu, at nogle synes, at det er et problem, hvis alle ikke føler sig inkluderet.

360 Min tale har handlet meget om dansk historie ligesom Skibelund krat er fyldt med mindsten over vores historie. For Danmark er et land, der bygger på en lang historie, som man efter min mening bør kende til for at kunne blive en del af vores fællesskab. Der er altid kommet nye mennesker til Danmark, der med tiden er blevet en del af vores fælles historie.

365 Jeg har holdt min tale på det modersmål, som også har sin egen mindsten her i Skibelund Krat, og derfor er det mit håb, at flere, ligesom i andre tider, genfinder glæden ved deres eget – vores – modersmål og vil kæmpe for at sikre det for fremtiden. Det har jeg i al fald tænkt mig at gøre.

370 Lad mig afslutningsvis understrege, at for mig er danskhed ikke selvgod nationalisme, der udelukker andre på forhånd. Tværtimod er det et attraktivt fællesskab, som man kan blive optaget i. Imidlertid er det nødvendigt at opretholde en kerne af dansk identitet for at dette fællesskab giver en mening. 375 Det fordrer som minimum et land man kan bo i, et sæt af fælles demokratiske værdier, man er enig i, et fælles talt sprog og en oplevet fælles historie.

380 Og det er sådan set det, som jeg har sat mig for at forsvare med ord, lige så vel, at jeg ligesom så mange andre danskere, naturligvis er parat til om nødvendigt med våben at ville forsvare vores vidunderlige land.

Tak for jeres opmærksomhed og fortsat rigtig god grundlovsdag!

385

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

390

Tags

Grundlovstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jarl-corduas-grundlovstale-2026>

395

400

405

410

415